

MIMOŘÁDNÉ ŠETŘENÍ K POČTŮM UKRAJINSKÝCH UPRCHLÍKŮ V REGIONÁLNÍM ŠKOLSTVÍ: DUBEN 2023

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OBSAH

Úvod.....	1
Aktuální počty dětí- a žáků-uprchlíků z Ukrajiny ve školách	1
Počty dětí/žáků-uprchlíků z Ukrajiny, které je možné ještě aktuálně přijmout ke vzdělávání nebo pro ně vytvořit nové kapacity od 1. září 2023.....	8
Ukrajínští zaměstnanci s vízem dočasné ochrany	9

Úvod

Tato zpráva přináší výsledky z mimořádného šetření ve školách mateřských (MŠ), základních (ZŠ) a středních (SŠ) a konzervatořích všech zřizovatelů, jehož cílem bylo ve školách dle stavu k 31. březnu 2023 zjistit:

- aktuální počty ukrajinských zaměstnanců s vízem dočasné ochrany
- aktuální počty dětí-, žáků-uprchlíků z Ukrajiny
- v MŠ a ZŠ aktuální volné kapacity pro příjem dalších dětí-, žáků-uprchlíků z Ukrajiny
- v MŠ a ZŠ možnosti navýšení kapacity od 1. září 2023 pro příjem dalších dětí-, žáků-uprchlíků z Ukrajiny
- v SŠ a konzervatořích počty žáků-uprchlíků z Ukrajiny, kteří využívají bezplatnou jazykovou přípravu dle vyhlášky č. 13/2005 Sb. na některé kraje určené škole

Děti- a žáky-uprchlíky z Ukrajiny byli v tomto šetření myšleni cizinci, kterým:

- byla poskytnuta dočasná ochrana v souvislosti s válkou na Ukrajině (prokazuje se vízovým štítkem nebo záznamem o udělení dočasné ochrany),
- bylo uděleno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území ČR, který se nově automaticky ze zákona považuje za vízum pro cizince s dočasnou ochranou (prokazuje se uděleným vízovým štítkem nebo razítkem v cestovním pasu).

Šetření probíhalo ve dnech 6. až 18. dubna 2023 a vyplnilo ho celkem 8 568 škol: 5 362 mateřských, 4 223 základních, 1 276 středních a 18 konzervatoří.

Aktuální počty dětí- a žáků-uprchlíků z Ukrajiny ve školách

Celkem k 31. březnu 2023 školy vykazaly **51 281 dětí- a žáků-uprchlíků z Ukrajiny**, což představuje 2,8 % z celkového počtu 1 850 751 všech dětí/žáků, které školy vykazaly ve výkonových datech k 30. září 2022¹. Z hlediska druhu škol největší podíl dětí-uprchlíků z Ukrajiny aktuálně tvoří v přípravných třídách / přípravném stupni (7,0 % ze všech dětí zde), a dále žáci-uprchlíci z Ukrajiny v základních školách (3,9 % ze všech žáků v ZŠ) – viz **tabulka č. 1** níže.

¹ S 1-01 – Výkaz o mateřské škole podle stavu k 30. 9. 2022, M 3 – Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2022, M 8 – Výkaz o střední škole podle stavu k 30. 9. 2022, M 9 – Výkaz o konzervatoři podle stavu k 30. 9. 2022 a Výkaz S 4c-01 o přípravné třídě základní školy a o přípravném stupni základní školy speciální (podle stavu k 30. 9. 2022).

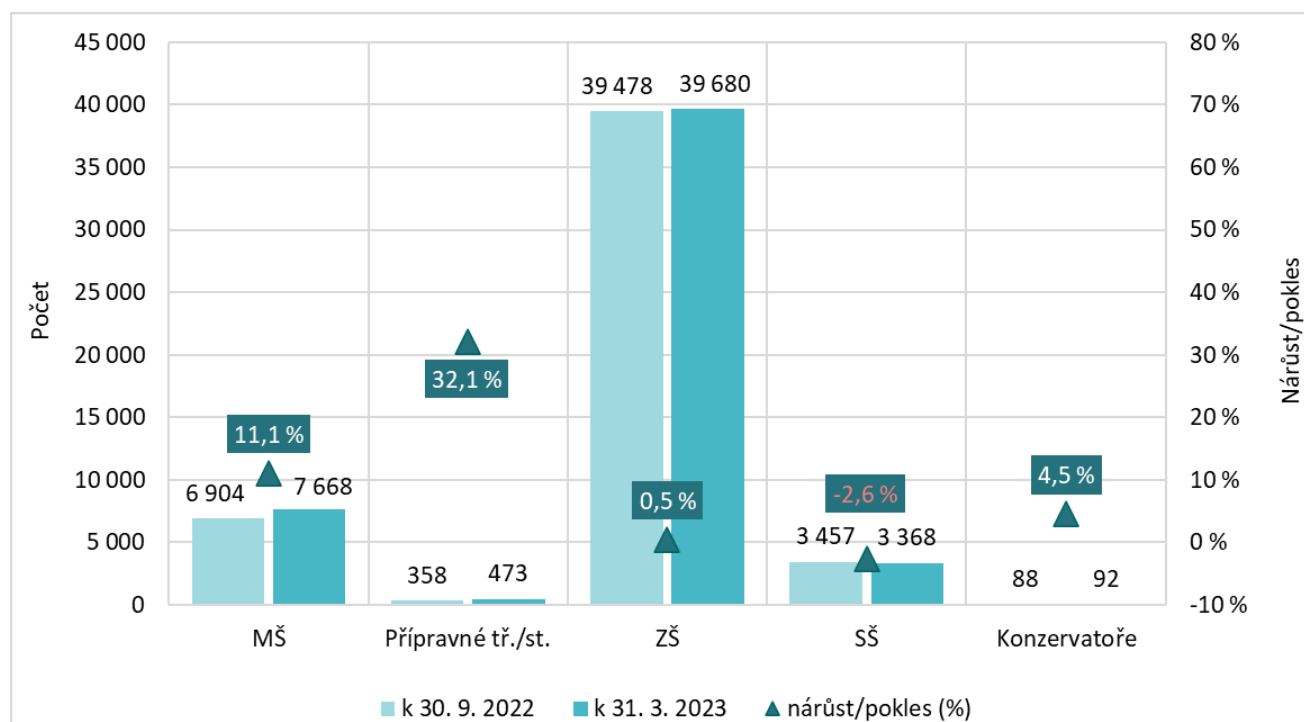
Při srovnání s počty vykázaných ukrajinských dětí/žáků azylantů² ve výkonových datech k 30. září 2022 tedy došlo k nárůstu o celkem 996 těchto dětí/žáků. V absolutních číslech nejvíce přibylo těchto dětí v MŠ (o 764, tj. nárůst o 11,1 %), procentuálně pak v přípravných třídách / přípravném stupni (o cca 32 %, tj. o 115 dětí absolutně), naopak v SŠ byl za uvedené období vykázan mírný pokles (o 89 těchto žáků, tj. pokles o 2,6 %) – viz **obrázek č. 1**.

Tabulka 1: Děti/žáci celkem a ukrajinské děti/žáci-azylanti/uprchlíci vzdělávající se v MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatořích k 30. 9. 2022 a k 31. 3. 2023

	Počet dětí/žáků celkem (k 30. 9. 2022)	Počet ukrajinských dětí/žáků-azylantů/uprchlíků		Podíl ukrajinských dětí/žáků-azylantů/uprchlíků z dětí/žáků celkem	
		k 30. 9. 2022	k 31. 3. 2023	k 30. 9. 2022	k 31. 3. 2023
Mateřské školy	369 205	6 904	7 668	1,9 %	2,1 %
Přípravné třídy a stupně	6 731	358	473	5,3 %	7,0 %
Základní školy	1 007 778	39 478	39 680	3,9 %	3,9 %
Střední školy	463 200	3 457	3 368	0,7 %	0,7 %
Konzervatoře	3 837	88	92	2,3 %	2,4 %

Pozn.: V případě SŠ a konzervatoří je v tabulce uveden počet studií, neboť někteří žáci se vzdělávají ve více než jednom oboru studia.

Obrázek 1: Srovnání počtu ukrajinských dětí/žáků-azylantů/uprchlíků vzdělávajících se v MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatořích k 30. 9. 2022 a k 31. 3. 2023

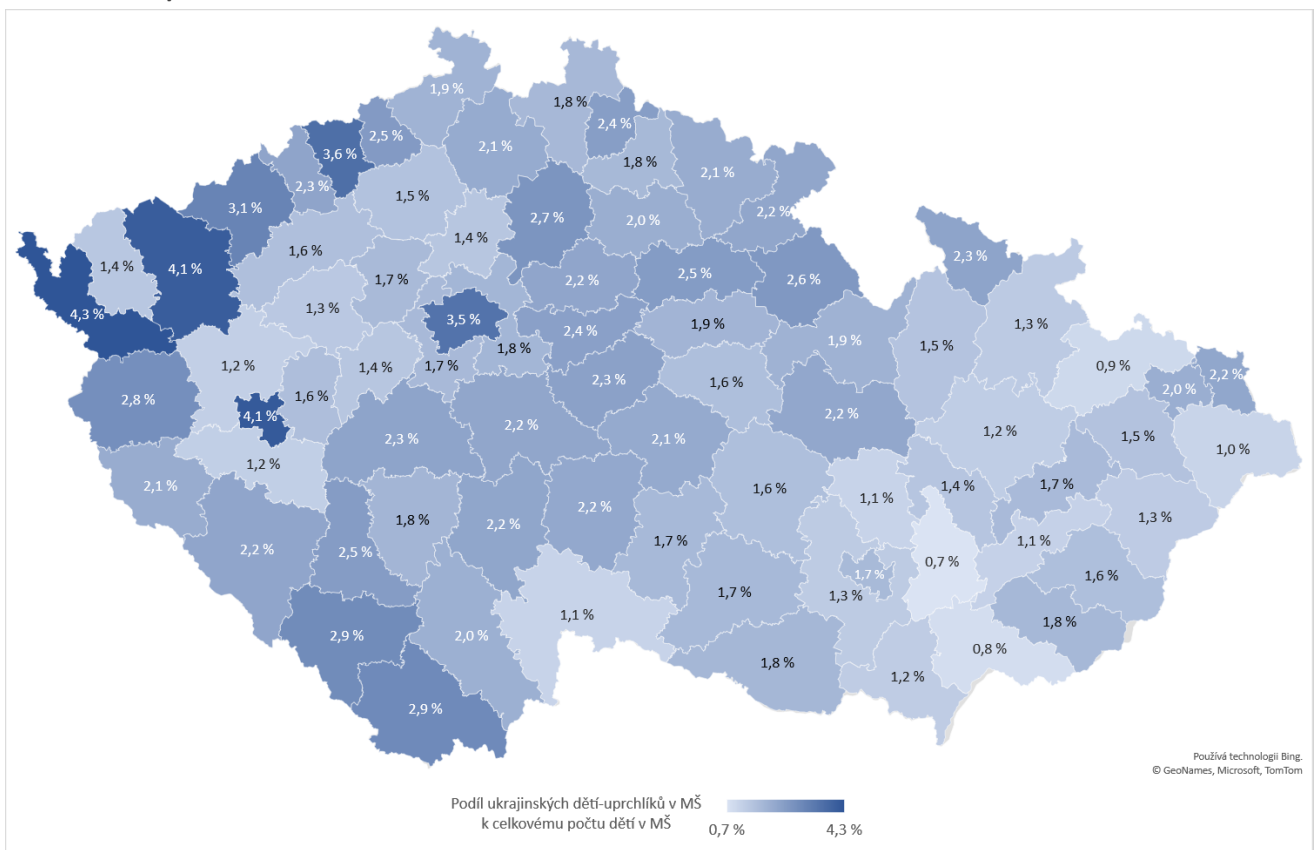

² Statistické výkazy pracují s širěji vymezeným termínem „azylanti, osoby s dočasnou ochranou“, a to ve smyslu osob požívajících doplňkové ochrany, žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (zákon č. 325/1999 Sb.) a osob požívajících dočasné ochrany (zákon č. 221/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 65/2022 Sb.)

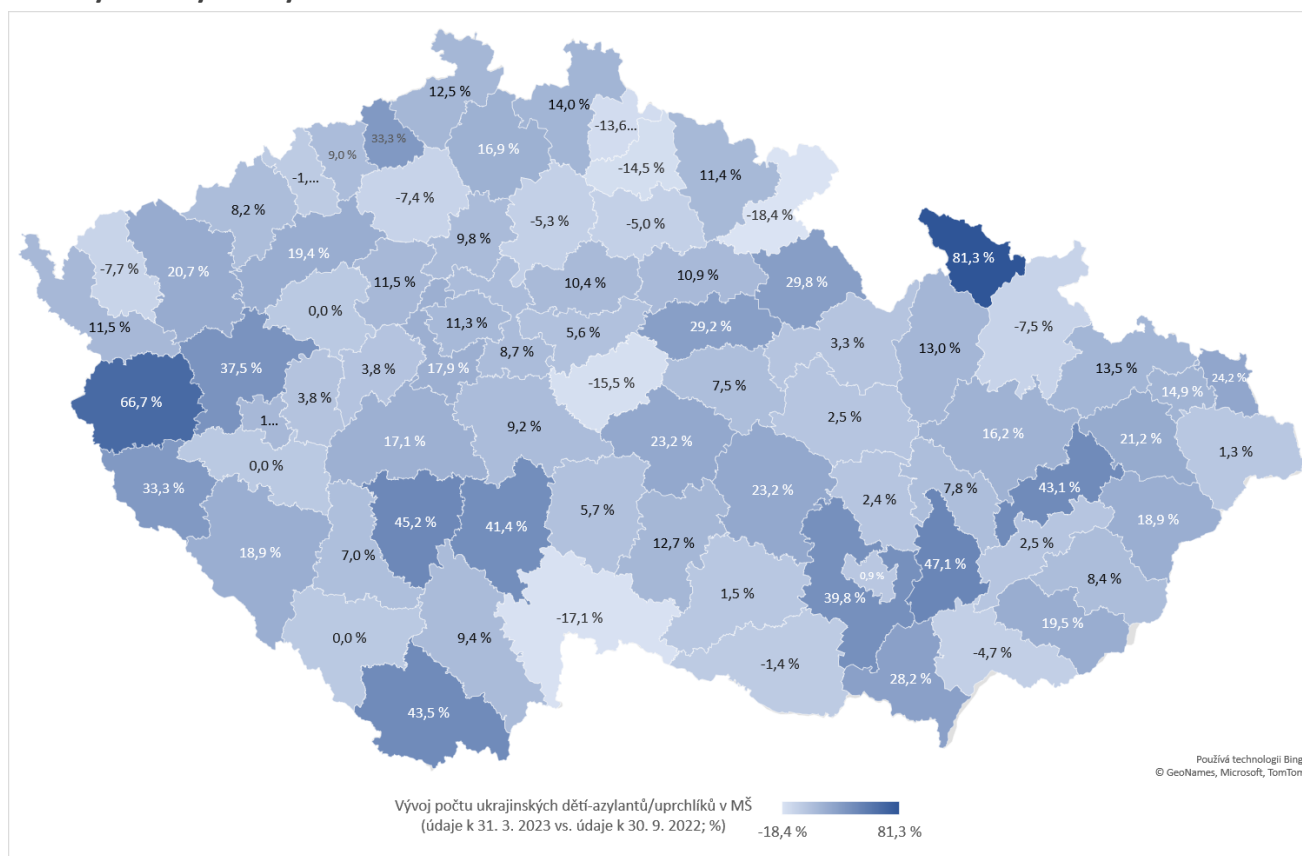
- **V mateřských školách** aktuálně děti-uprchlíci z Ukrajiny tvoří největší podíl v okrese Cheb (4,3 % ze všech dětí v MŠ), a dále v okrese Karlovy Vary a Plzeň-město (oba 4,1 %) – viz **obrázek č. 2** níže, z hlediska konkrétních ORP v Mariánských Lázních (7,6 %) a Králíkách (6,8 %).
- **Největší procentuální nárůst** oproti počtům vykázaných ukrajinských dětí azylantů ve výkonových datech k 30. září 2022 nastal v MŠ v okresech Jeseník (o 81,3 %) a Tachov (o 66,7 %) – viz **obrázek č. 3** níže; a v případě jednotlivých ORP v Bílovci (o 350 %, což je ovšem v absolutních číslech nárůst o 7 dětí), Rosicích (o 175 %, tj. v absolutních číslech nárůst o 7 dětí) a Kaplici (o 163 %, tj. v absolutních číslech nárůst o 13 dětí). **V absolutních počtech** nejvíce přibylo dětí-uprchlíků z Ukrajiny v MŠ v Praze (o 155 dětí) a dále z hlediska okresů v Brně-venkov (o 33 dětí) a Karviná (o 31 dětí); naopak absolutně nejvíce ubylo dětí-uprchlíků z Ukrajiny v okrese Náchod (minus 18 dětí), Jablonec nad Nisou (minus 12 dětí) a Kutná Hora (minus 11 dětí).
- Ze všech aktuálně vykázaných dětí-uprchlíků z Ukrajiny v MŠ tvořily ty **v povinném předškolním vzdělávání** celkově téměř polovinu všech dětí-uprchlíků z Ukrajiny (45,4 %), nejvíce v okrese Rokycany (63 %), Šumperk (59 %) a Tachov (58 %).

Více k aktuálním počtům dětí-uprchlíků z Ukrajiny v MŠ v jednotlivých krajích, okresech a ORP a změně oproti počtům vykázaným ve výkazech k 30. 9. 2022 viz příloha, tabulka č. 1.

Obrázek 2: Podíl dětí-uprchlíků z Ukrajiny (stav k 31. 3. 2023) k celkovému počtu dětí v MŠ (vykázaných k 30. 9. 2022)

Obrázek 3: Změna v počtu dětí-uprchlíků z Ukrajiny v MŠ (stav k 31. 3. 2023) vůči počtu ukrajinských dětí azylantů vykázaných k 30. 9. 2022

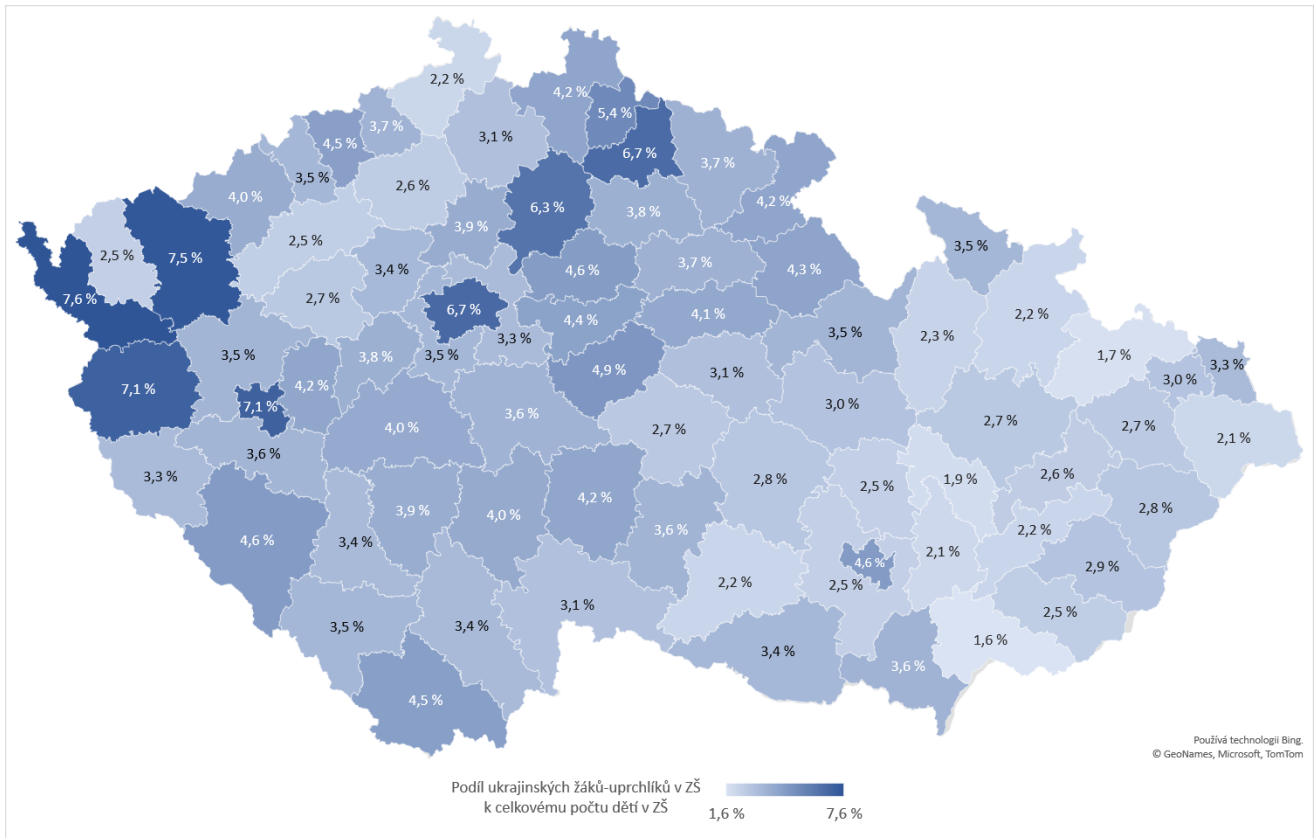
- **V základních školách** aktuálně žáci-uprchlíci z Ukrajiny tvoří největší podíl v okrese Cheb (7,6 % ze všech žáků v ZŠ), a dále Karlovy Vary (7,5 %), Tachov a Plzeň-město (v obou 7,1 %) a v Praze (6,7 %) – viz **obrázek č. 4** níže, a z hlediska konkrétních ORP v Mariánských Lázních (11,6 %), Karlových Varech (8,3 %) a Tachově (7,9 %).
- **Největší procentuální nárůst** oproti počtům vykázaných ukrajinských žáků azylantů ve výkonových datech k 30. září 2022 nastal v ZŠ v okresech Jeseník (21,6 %), Děčín (14,6 %) a Rychnov nad Kněžnou (14,2 %) viz **obrázek č. 5** níže, a v případě jednotlivých ORP v Pacově (o 225 %, což je ovšem v absolutních číslech nárůst o 9 žáků), Kostelci nad Orlicí (o 159 %, tj. v absolutních číslech o 43 žáků) a Bystřici nad Pernštejnem (o 73 %, tj. v absolutních číslech o 16 žáků). **V absolutních počtech** nejvíce přibýlo žáků-uprchlíků z Ukrajiny v ZŠ v Praze (o 464 žáků) a dále v okresech Karviná (o 68 žáků) a Mladá Boleslav (o 48 žáků); naopak absolutně nejvíce ubylo žáků-uprchlíků z Ukrajiny v okrese Chrudim (minus 59 žáků), Ústí nad Labem (minus 56 žáků) a Ústí nad Orlicí (minus 50 žáků).

Více k aktuálním počtům žáků-uprchlíků z Ukrajiny v ZŠ v jednotlivých krajích, okresech a ORP a změně oproti počtům vykázaným ve výkazech k 30. 9. 2022 viz příloha, tabulka č. 2.

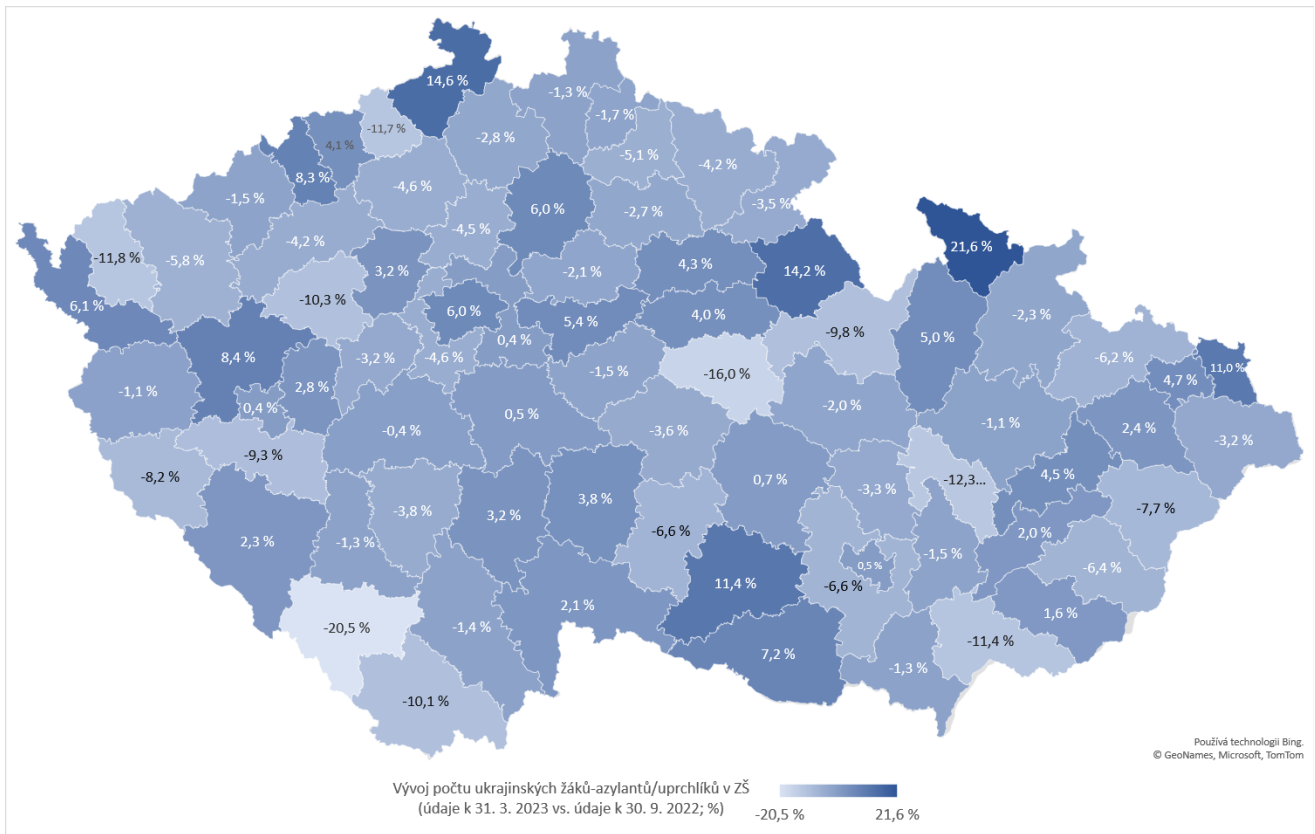
- Pokud jde o **přípravné třídy / přípravné stupně**, tvoří zde děti-uprchlíci z Ukrajiny aktuálně největší podíl v kraji Jihočeském (21,0 % ze všech dětí v přípravných třídách / přípravných stupních), a dále Vysočina (13,5 %) a v Praze (12,6 %). **V absolutních počtech přibýlo** nejvíce dětí-uprchlíků z Ukrajiny oproti počtům vykázaných ukrajinských dětí azylantů ve výkonových datech k 30. září 2022 v přípravných třídách / přípravných stupních v Praze (o 23 dětí) a kraji Ústeckém a Jihomoravském (v obou o 17 dětí).

Více k aktuálním počtům dětí-uprchlíků z Ukrajiny v přípravných třídách / přípravných stupních v jednotlivých krajích, okresech a ORP a změně oproti počtům vykázaným ve výkazech k 30. 9. 2022 viz příloha, tabulka č. 2.1.

Obrázek 4: Podíl žáků-uprchlíků z Ukrajiny (stav k 31. 3. 2023) k celkovému počtu žáků v ZŠ (vykázaných k 30. 9. 2022)

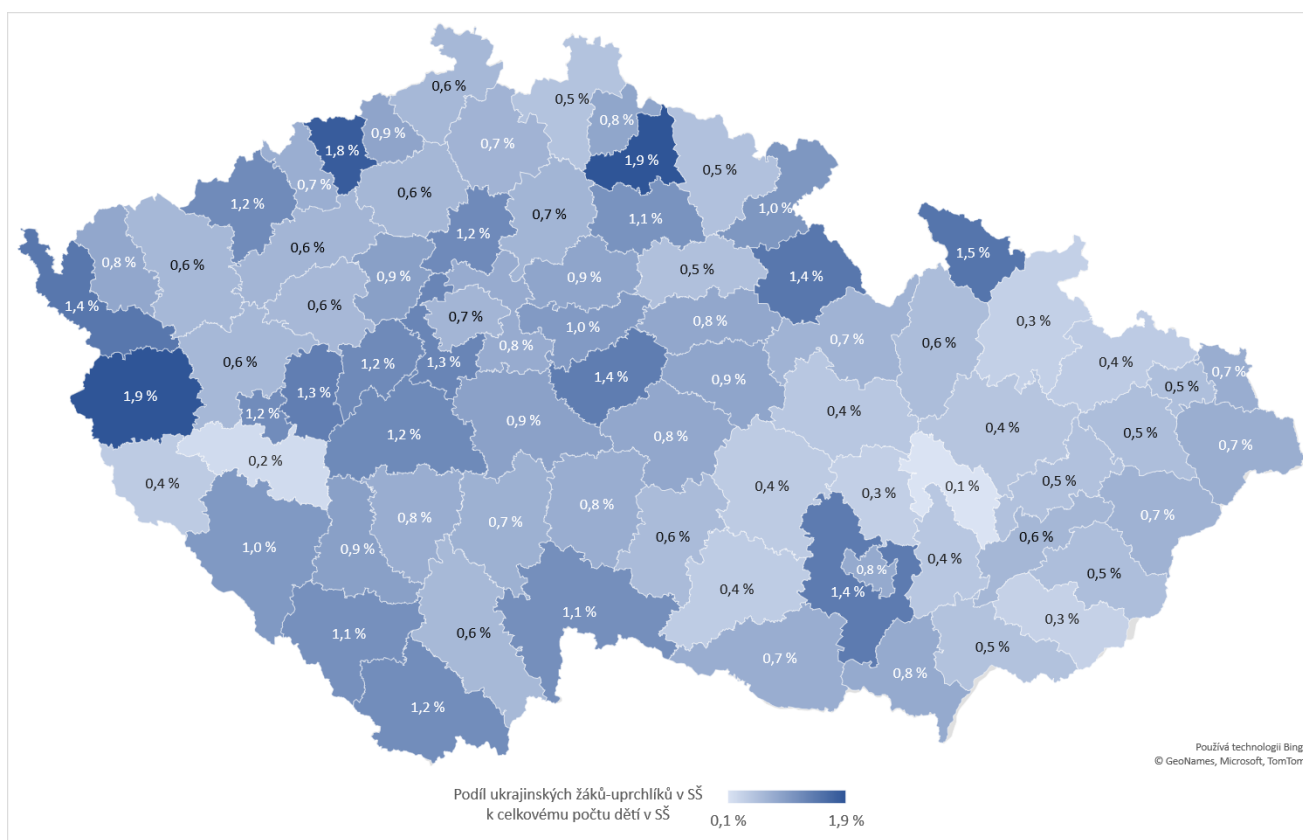
Obrázek 5: Rozdíl v aktuálním počtu žáků-uprchlíků z Ukrajiny v ZŠ (stav k 31. 3. 2023) vůči počtu ukrajinských žáků azylantů vykázaných k 30. 9. 2022

- **Ve středních školách** aktuálně žáci-uprchlíci z Ukrajiny tvoří největší podíl v kraji Plzeňském (1,1 % ze všech žáků v SŠ) a Středočeském (1,0 %), z hlediska okresů pak v okresu Tachov a Semily (oba 1,9 %), a dále Teplice (1,8 %) a Jeseník (1,5 %) – viz **obrázek č. 6**.
- **Největší procentuální nárůst** v SŠ oproti počtům vykázaných ukrajinských žáků azylantů ve výkonových datech k 30. září 2022 nastal v Praze (o 6,7 %) a Středočeském kraji (3,1 %), naopak největší pokles v kraji Olomouckém a Karlovarském (minus 20 %). Z hlediska okresů došlo k největšímu procentuálnímu nárůstu na Praze-západ (o 700 %, což je ovšem v absolutních číslech nárůst o 7 žáků) a Plzeň-sever (o 150 %, což je ovšem v absolutních číslech nárůst o 3), a naopak největší pokles vykázal okres Prostějov (minus 50 %, což je v absolutních číslech pokles o 3 žáky) a Sokolov (minus 39 %, což je v absolutních číslech pokles o 12 žáků). **V absolutních počtech** nejvíce přibýlo žáků-uprchlíků z Ukrajiny v Praze (o 30) a kraji Středočeském (o 13) a z hlediska okresů v Brně-město (o 26) a Písek (o 13). Naopak největší absolutní pokles vykázal kraj Olomoucký (minus 34 žáků) a Karlovarský (minus 24) a z hlediska okresů Liberec (minus 22 žáků) a Ústí nad Orlicí (minus 14) – viz **obrázek č. 7** níže³.

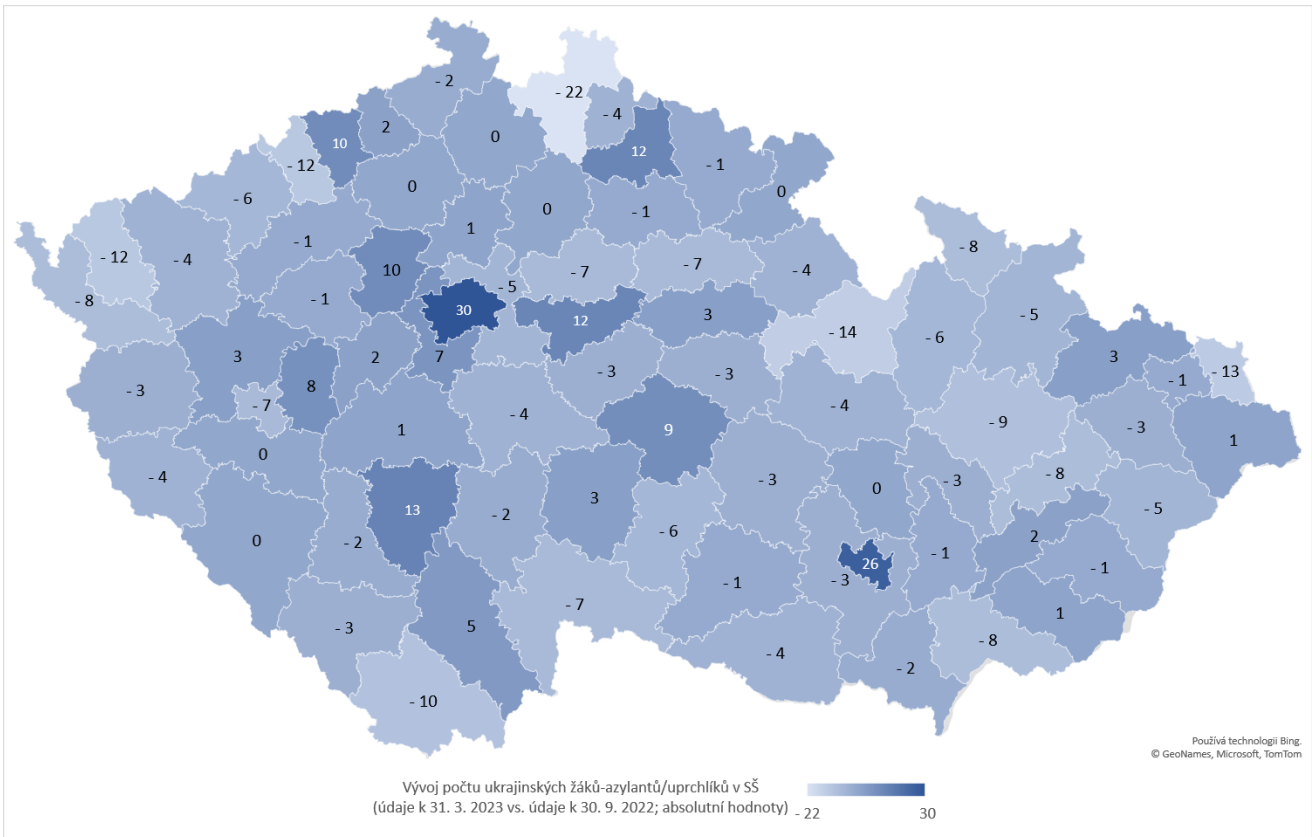
Více k aktuálním počtům žáků-uprchlíků z Ukrajiny v SŠ v jednotlivých krajích, okresech a ORP a změně oproti počtům vykázaným ve výkazech k 30. 9. 2022 viz příloha, tabulka č. 3.

Obrázek 6: Podíl žáků-uprchlíků z Ukrajiny (stav k 31. 3. 2023) k celkovému počtu žáků v SŠ (vykázaných k 30. 9. 2022)

³ V případě SŠ vzhledem k celkovému malému rozdílu aktuálních uvedených počtů žáků-uprchlíků z Ukrajiny oproti počtům vykázaných ukrajinských žáků azylantů ve výkonových datech k 30. září 2022 je zobrazen kartogram absolutních rozdílů.

Obrázek 7: Rozdíl v aktuálním počtu žáků-uprchlíků z Ukrajiny v SŠ (stav k 31. 3. 2023) vůči počtu ukrajinských žáků azylantů vykázaných k 30. 9. 2022, v absolutních počtech žáků

- V konzervatořích a SŠ bylo dále zjišťováno, kolik z aktuálně vykázaných žáků-uprchlíků z Ukrajiny využívá bezplatnou jazykovou přípravu dle vyhlášky č. 13/2005 Sb. na některé krajem určené škole – viz [tabulka č. 2](#). V konzervatořích je podíl těchto žáků menší (jen 8,7 %) než v SŠ (31,0 %), a tento podíl je nejvyšší v SŠ v kraji Zlínském (51,5 %) a Libereckém (46,0 %), a naopak nejnižší v kraji Olomouckém (14,2 %) a Pardubickém (15,9 %).

Více k aktuálním počtům žáků-uprchlíků z Ukrajiny v SŠ využívajících bezplatnou jazykovou přípravu viz příloha, [tabulka č. 3](#).

Tabulka 2: Počty žáků-uprchlíků z Ukrajiny vzdělávající se v SŠ a v konzervatořích, kteří využívají bezplatnou jazykovou přípravu (stav k 31. 3. 2023)

	Počet ukrajinských žáků-uprchlíků (k 31. 3. 2023)	z toho	
		využívající bezplatnou jazykovou přípravu	
		absolutní počet	relativně
Střední školy	3 368	1 045	31,0 %
Konzervatoře	92	8	8,7 %

Počty dětí/žáků-uprchlíků z Ukrajiny, které je možné ještě aktuálně přijmout ke vzdělávání nebo pro ně vytvořit nové kapacity od 1. září 2023

- Dle vyjádření škol by **bez ohledu na v současnosti zapsaný nejvyšší povolený počet dětí/žáků** v rejstříku škol a školských zařízení pro danou školu⁴ bylo **ještě možné v tento okamžik přijmout** ke vzdělávání celkem v ČR dalších 8 081 dětí-uprchlíků z Ukrajiny do MŠ, 391 dětí do přípravných tříd či přípravných stupňů a 119 944 žáků-uprchlíků z Ukrajiny do ZŠ – viz **tabulka č. 3**.
- Dále **nad rámec těchto okamžitě navýšitelných počtů** by bylo možné ve školách **od 1. září 2023** vytvořit kapacity⁵ pro dalších 5 507 dětí-uprchlíků z Ukrajiny v MŠ a 21 885 žáků-uprchlíků z Ukrajiny v ZŠ.
- **Konkrétní vykázané počty** dětí- a žáků-uprchlíků z Ukrajiny, které lze ještě v tento okamžik přijmout do předškolního vzdělávání v MŠ, do jednotlivých ročníků ZŠ (s vykazováním malotřídek odděleně), do tříd zřízených podle § 16 odst. 9 se žáky pouze 1. stupně, do tříd zřízených podle § 16 odst. 9 se žáky 2. stupně nebo obou stupňů a do přípravných tříd / přípravných stupňů, a dále kapacity nad rámec těchto počtů s možností vytvoření od 1. září 2023 v MŠ a v ZŠ celkově, v jednotlivých krajích, okresech a ORP jsou **uvedené v příloze v tabulce č. 4**.

Tabulka 3: Počty dětí/žáků-uprchlíků z Ukrajiny, které je možné ještě přijmout aktuálně ke vzdělávání nebo pro ně vytvořit nové kapacity od 1. 9. 2023

	Počet dětí/žáků-uprchlíků z Ukrajiny, které je možné ještě aktuálně přijmout ke vzdělávání						Počet dětí/žáků-uprchlíků z Ukrajiny, pro jejichž umístění by mohly být vytvořeny od 1. 9. 2023 nové kapacity			
	MŠ		Přípravné tř./st.		ZŠ		MŠ		ZŠ	
	absolutní počet	relativně	absolutní počet	relativně	absolutní počet	relativně	absolutní počet	relativně	absolutní počet	relativně
Česká republika	8 081	100,0 %	391	100,0 %	119 944	100,0 %	5 507	100,0 %	21 885	100,0 %
Hlavní město Praha	423	5,2 %	25	6,4 %	3 190	2,7 %	322	5,8 %	719	3,3 %
Středočeský kraj	746	9,2 %	56	14,3 %	9 318	7,8 %	538	9,8 %	1 399	6,4 %
Jihočeský kraj	640	7,9 %	7	1,8 %	7 126	5,9 %	411	7,5 %	1 418	6,5 %
Plzeňský kraj	411	5,1 %	26	6,6 %	7 030	5,9 %	294	5,3 %	1 240	5,7 %
Karlovarský kraj	385	4,8 %	34	8,7 %	5 391	4,5 %	244	4,4 %	1 245	5,7 %
Ústecký kraj	758	9,4 %	62	15,9 %	11 042	9,2 %	506	9,2 %	2 357	10,8 %
Liberecký kraj	353	4,4 %	7	1,8 %	4 859	4,1 %	234	4,2 %	883	4,0 %
Královéhradecký kraj	540	6,7 %	1	0,3 %	6 834	5,7 %	367	6,7 %	1 349	6,2 %
Pardubický kraj	421	5,2 %	24	6,1 %	7 388	6,2 %	238	4,3 %	1 159	5,3 %
Kraj Vysočina	522	6,5 %	9	2,3 %	8 415	7,0 %	353	6,4 %	1 714	7,8 %
Jihomoravský kraj	683	8,5 %	41	10,5 %	12 623	10,5 %	462	8,4 %	2 096	9,6 %
Olomoucký kraj	694	8,6 %	34	8,7 %	10 785	9,0 %	328	6,0 %	1 396	6,4 %
Zlínský kraj	452	5,6 %	24	6,1 %	8 921	7,4 %	246	4,5 %	1 511	6,9 %
Moravskoslezský kraj	1 053	13,0 %	41	10,5 %	17 022	14,2 %	964	17,5 %	3 399	15,5 %

⁴ Platí, že na nové kapacity se nevztahují hygienické požadavky na prostorové podmínky stanovené podle § 7 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví.

⁵ Na nové kapacity se nevztahují hygienické požadavky na prostorové podmínky stanovené podle § 7 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví. Nové kapacity byly stanoveny po posouzení prostorových a personálních možností a konzultovány s koordinátorem pro kapacity škol příslušného zřizovatele.

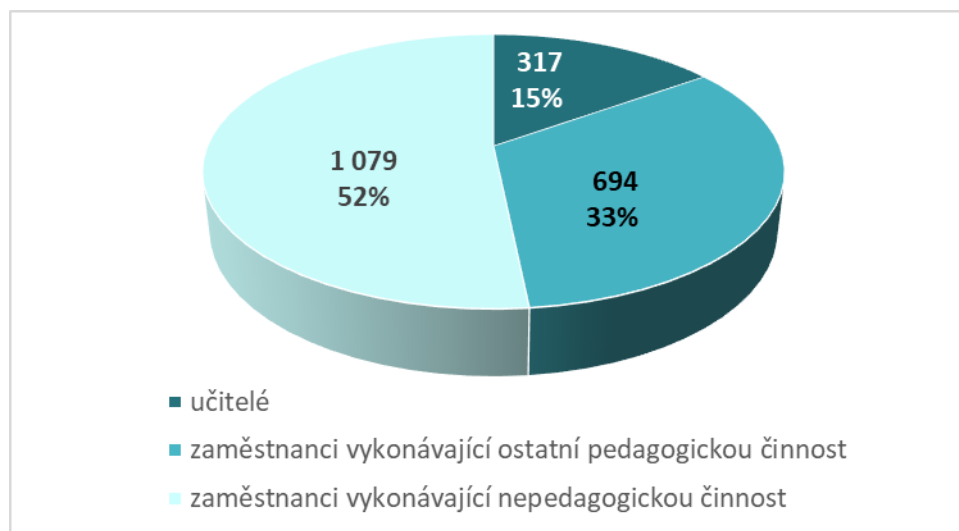
Ukrajínští zaměstnanci s vízem dočasné ochrany

Aktuálně je v mateřských, základních a středních školách a konzervatořích zaměstnáno⁶ celkem 2 090 ukrajinských zaměstnanců s vízem dočasné ochrany⁷ (jedná se o počet fyzických osob). Největší podíl z nich tvoří zaměstnanci vykonávající nepedagogickou činnost (je jich cca 52 %), učitelů je 15 % – viz **obrázek č. 8**.

- **Relativně nejvíce vzhledem k celkovému počtu všech zaměstnanců ve školách⁸** je zaměstnanců-Ukrajinců v kraji Středočeském (2,0 % ze všech zaměstnanců) a Praze (1,6 %), a z hlediska okresů pak v Mladé Boleslavi (1,5 %), Kolíně (1,4 %) a Praze-východ (1,4 %). V případě jednotlivých ORP, kromě Prahy, tvoří největší podíl zaměstnanci-Ukrajinci v Mariánských Lázních (2,2 %), Mnichově Hradišti (2,0 %) a Králíkách (1,8 %).
- **Zaměstnanci vykonávající pedagogickou činnost** tvoří největší podíl mezi zaměstnanci-Ukrajinci v kraji Karlovarském (69,4 % ze všech zaměstnanců-Ukrajinců), Vysočina (62,1 %) a Pardubickém (59,6 %) a konkrétně učitelé tvoří největší podíl mezi zaměstnanci-Ukrajinci v kraji Karlovarském (44,1 % ze všech zaměstnanců-Ukrajinců) a Středočeském (37,0 %).
- **Oproti počtům zaměstnanců-Ukrajinců vykázaným v mimořádném šetření k 30. 9. 2022 došlo k celkovému nárůstu o 526 osob**, nicméně počet učitelů se snížil o 38 osob (tj. minus 10,7 %). Vzrostl tedy pouze počet zaměstnanců vykonávajících nepedagogickou činnost o 206 osob (tj. o 23,6 %), a výrazně pak počet zaměstnanců vykonávajících ostatní pedagogickou činnost o 358 osob (tj. o 106,5 %) – viz **obrázek č. 9** níže.

Více k aktuálním počtům zaměstnanců-Ukrajinců v jednotlivých krajích, okresech a ORP a ke změně oproti počtům vykázaným v mimořádném šetření k 30. 9. 2022 viz příloha, tabulka č. 5.

Obrázek 8: Struktura zaměstnanců-Ukrajinců s vízem dočasné ochrany (stav k 31. 3. 2023)

⁶ Tj. škola s nimi má uzavřen pracovně právní vztah (bez ohledu na datum nástupu, tedy např. i od dubna 2023). Započítání jsou jak zaměstnanci s pracovní smlouvou, tak na DPČ a DPP, započítání nejsou pracovníci v adaptačních skupinách a adaptačních jazykových kurzech.

⁷ Dále označení jako „zaměstnanci-Ukrajinci“.

⁸ Tj. vzhledem k průměrnému evidenčnímu počtu zaměstnanců-fyzických osob v roce 2022 za příslušná ředitelství škol, které se zúčastnily mimořádného šetření (z výkazů o zaměstnancích a mzdových prostředcích P1-04)

Obrázek 9: Srovnání počtu zaměstnanců-Ukrajinců s vízem dočasné ochrany v MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatořích k 30. 9. 2022 a k 31. 3. 2023

